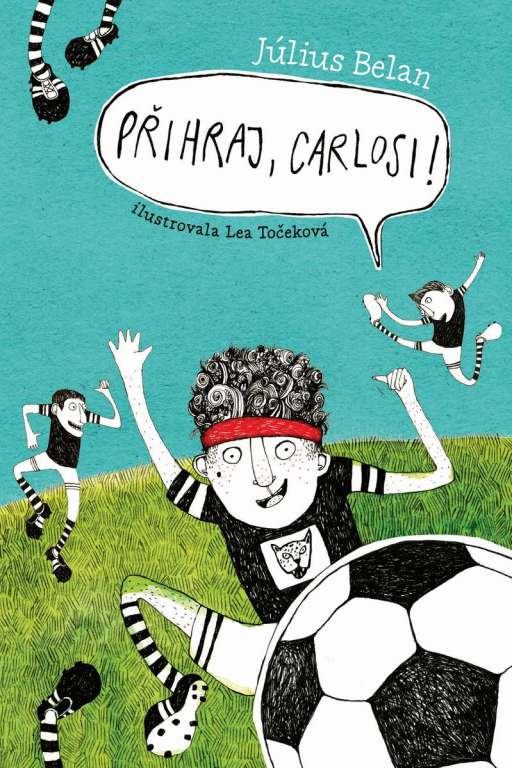

Július Belan

PŘIHRÁJ, CARLOSI!

ilustrovala Lea Točeková

Július Belan

PŘIHRAJ, CARLOSI!

ilustrovala Lea Točková

B R I O

Text © Július Belan 2016

Illustrations © Lea Točeková 2016

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART,
spol. s r. o., Bratislava 2016

Czech edition © Nakladatelství Slovart,
Praha 2017

Translation © Radka Svobodová 2017

PAPÍROVÝ
KAMARÁD

15. ČERVENCE PRVNÍ SETKÁNÍ SE ZÁPISNÍKEM

Jmenuji se Carlos Alvaréz. Je mi jedenáct let, mám hnědé kudrnaté vlasy, ve kterých pořád nosím červenou čelenku, a pravou tvář mi zdobí malé znamínko. Těmito větami jsem právě odstartoval psaní do svého zápisníku, protože slušnost velí se představit. A protože se tenhle zápisník stane součástí mého života, mým papírovým kamarádem, tak bylo potřeba to udělat. On mluvit a psát neumí, proto se mi představovat nemusel. Je to silný zápisník s vůní starého papíru a se zelenými tvrdými deskami. Na policice mi tiše ležel pod hromadou knížek a starých sešitů. Ani nevím proč, ale až když z letních prázdnin uběhly dva týdny, napadlo mě, že by nebylo od věci zápisník využít. Dostal jsem ho od naší třídní učitelky na konci školního roku, když jsem jí pomohl uklidit školní sklad. Tenhle úkol jsem vyfasoval za trest, protože jsem se jako jediný odmítl při hodině hudební výchovy postavit před tabuli a zazpívat písničku! A přitom jsem chtěl třídu jen uchránit od trvalého poškození sluchu a sobě ušetřit ostudu na celý život. Ale co. Sklad jsem poslušně uklidil. Nevěřili byste, kolik tam bylo prachu a haraburdí. Myslím, že sem školník shromažďoval všechen borčus, místo aby ho dával do kontejneru. Nemůžu se zbavit pocitu, že jsem byl první od založení školy, kdo se do uklízení vůbec pustil.

Vlastně mi můžou být vděční, že jsem odmítl zpívat...
Ještě jsem jim za to i vysmejčil sklad! Paní učitelka mi

řekla, že od září si můžu do zápisníku psát matiku.
To nikdy! Takovými blbinami ho určitě nezaplním!
Přesně vím, co si do něj budu odedneška psát! Zazname-
nám všechny svoje fotbalové zážitky! Bydlím v nejhudší
části uruguayské vesničky Cabo Polonio, která by snad
ani nebyla na mapě, kdyby ji neomyval Atlantský oceán.
Přes prázdniny či po škole, vždycky když se najde volná
chvilka nebo když si uděláme domácí úkoly nebo si je ani
neuděláme a spolehneme se na šprtky z naší třídy, tak se
všichni kluci sejdem na pláži a potom mastíme fotbal

ŠĚF ALONSO

až do večera! Je to paráda! Škoda že mě dřív nenapadlo zapisovat si do zápisníku fotbalové zápasy, kterých jsem se účastnil. Ale nevádí, naše zápasy zdaleka nekončí. Kolozubý Alonso má míč, takže je hlavním šéfem pláže a může si vybírat, koho chce do týmu. Patří k těm vyvoleným, kteří mají na sobě i fotbalový dres! Takových je v naší vesnici fakt málo. Alonso nosí Beckhamův anglický reprezentační dres a tři další kluci mají dres Ronaldinha, Luise Suáreze a Messiho z Barcelony. Ti se ale mají! Mít na sobě takový dres! My nevyvolení se musíme spokojit s obnošenými tričky nebo hrajeme bez trička. Ale vlastně je úplně fuk, že žádný dres nevládním, i tak si připadám jako největší fotbalová hvězda. Je to super pocit!

Z narovnaných petek si uděláme branky, rozdělíme se do dvou týmů a hrajeme, dokud můžeme. Potom se jdeme rozdivočení a špinaví od písku vykoupat do oceánu. Vždycky si vymýšlíme, že hrajeme důležité turnaje, a dáváme jim i názvy. Odměnou pro vítěze bývá to, že poražené mužstvo zaplatí všem zmrzku nebo ledový pomerančový džus. Hrajeme například o Titul pobřežních králů, Mistrovství chudých chlapců, Zápas všech zápasů, případně se koná turnaj o Fotbalovo-zmrzlinový pohár. Nejlepší jsou ty zápasy, když na pláži sedí naše spolužačky nebo holky z vesnice. To potom naše výkony raketově stoupají. Dobře se nám taky hraje, když do našich končin sem tam zavítá skupinka turistů, kteří nemají rádi přeplněné pláže s rozmazlenými plačícími dětmi, s dospěláky, co si opalují víc, než je potřeba, nebo s tetkami, které

v šatech a pod slunečníkem sledují všechny kolem, případně s chlapy, kterým břicha tlačí plavky nebezpečně nízko. A ještě se někdy objeví jedna mimořádkka – jsou to turisté, případně celé rodiny, co si v pohodě rozloží na pláži namazané krajíce, termosky, chipsy a vlastně celý obsah chladniček a špajzek, který si přibalili do kufrů.

Při hraní fotbalu nám nevadí ani písek, který bývá někdy tak horký, že by se na něm dala dělat volská oka. Naše bosá chodidla si už zvykla, a po pravdě řečeno, v zápalu hry si to ani neuvědomujeme. Šumění vln je pro nás jako povzbuzování fanoušků, kteří nás ženou vpřed. Nejednou se zápas přeruší nebo dojde k malé roztržce, ať už kvůli faulu, ofsajdu, ve kterém nikdy nikdo nestál, nebo ruce, kterou jasně vidělo jedno mužstvo, zatímco to druhé nevidělo nic kromě gólu, co po ní padl. Po vyhraných, ale i prohraných zápasech se vracím domů, do skromného příbytku poblíž pláže, a v duchu si přehrávám svoje nejlepší momenty zápasu. Hlavně ty gólové. V malém domečku žiju s mamkou, tatškou a tříletým bráškou Marcosem. Malý Marcos je bohužel dost nemocný, i když to na první pohled není vidět. Potřeboval by drahé léky, ale nemáme na ně, tak se mu snažíme pomáhat, jak se jen dá, časem to však stačit nebude. Což mě fakt štve, protože jde o život. Maminka se proto logicky nejvíc stará o bratříčka a potom o mě a tátu. Vaří, uklízí a dělá všechno možné. Tatka se o nás zase stará tak, že vydělává, i když ne moc. Tady se ani moc vydělat nedá.

Celé dny sedí na břehu a chytá ryby. Přesněji – ryby chytí jen jednou za čas a potom je běží prodat na trh. Sní o tom, že jednou uloví zlatou rybku a budeme se mít dobře. Nebudeme víc živořit v chudobě ani se tlačit v maličkých skromných pokojích nebo nosit staré oblečení. On sní o zlaté rybce, já zase o Zlatém míči. Fotbal je pro

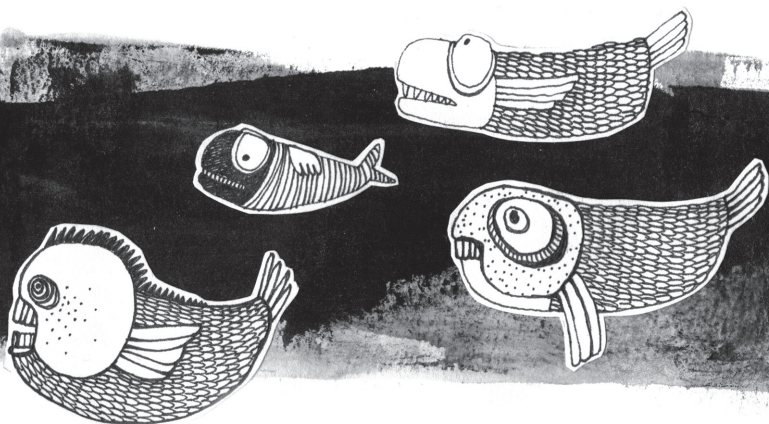
mě všechno. Je to jiný svět, útěk od smutné reality, je to sen, vášně, smích i pláč. Zlatý míč je pro chudého kluka, jako jsem já, opravdu jen sen. Ale jak se říká, dokud máme sny, tak žije i naděje. Abych nezapomněl, vedle školy si přivydělávám v nedalekém podniku U Jednookého žraloka. Majitelem je Frédo, který je stejně vysoký jako široký. Je to taková koule, která neustále remcá a popohání vás do práce, i když makáte na dvě stě procent. A přitom on sám nic nedělá, jen stojí za barem, čučí na telku a utírá si červenou zástěrou pot z plešaté hlavy, kterou pokrývají jen tři černé vlasy sčesané do ofiny. Kdybych měl shrnout všechno, co dělám, do jedné věty, tak chodím do školy, hraju fotbal, píšu si domácí úkoly, přivydělávám si u Fréda a ještě se dívám na telku.

Protože jsme chudí, máme jen takovou malinkou telku. Navíc hodně starou. Chytáme na ní pouze čtyři stanice, a to jen když nefouká vítr nebo nedej bože nezačne pršet. Já s tatškou sledujeme sportovní kanál, kde vysílají převážně jen fotbal, malý Marcos se dívá na pohádky, mamka má ráda telenovely a čtvrtá stanice vysílá politiku, na to se nekouká nikdo. Škoda že místo ní nechytáme ještě jeden fotbalový kanál. Nejhorší je, když nastane kritická situace. Když se ve stejnou hodinu a minutu sejdou ve stejném televizoru, ve stejném obýváku a ve stejné rodině dva nesmírně důležité programy. A to zápas roku mezi fotbalovými giganty a klíčový 1236. díl telenovely, kde se má Izaura dozvědět velké tajemství. Tehdy u nás nastane hotová vzpoura. Mamka se ohání tím, že zápas roku bývá minimálně dvakrát za týden, a my s tátou se zase bráníme, že když neuvidí díl číslo 1236, o nic nepříjde, protože Izaura bude určitě rozebírat prozrazené tajemství dalších tisíc dílů, a tak se mamka jistě snadno dostane do děje.

Nakonec se vždycky nějak dohodneme. Naše mírová dohoda by měla fungovat následovně: Když telenovelu přeruší reklama, tak si s otcem přepneme na fotbal. A při dalším zápase a telenovele si to vyměníme. No jako naschvál, pokaždé když běží reklama, tak je buď poločasová přestávka, přerušování hry kvůli zranění, případně chyba spojení mezi přenosovým vozem a televizí. Proto se občas o dálkový ovladač handrkujeme a vypadá to všelijak. Nakonec si stejně každý přijde na své, i když v útržcích, ale přece. Kdybych žil v říši snů, tak bych se stal slavným

a špičkovým fotbalistou. Potom bych z výplaty koupil do nového domu víc televizorů a nemuseli bychom se dohadovat, kdo se na co bude dívat. Komédie a jiné filmy i pohádky bychom sledovali celá rodina dohromady.

Dnes mě z mého prvního psaní do zápisníku vyrušila vůně bramborové kaše. Večeříme vždycky všichni společně a povídáme si u toho. Tentokrát jsme museli s jídlem chvíli počkat, protože tatka ne a ne přijít z lovu ryb. Nakonec přišel, ale netvářil se moc nadšeně. Ne kvůli bramborové kaši, ale proto, že už dva dny nechytil nic, co by stálo za řeč. Udice hodil do kouta, umyl si ruce, převlékl se a přisedl si k nám. Zatímco malý Marcos měl už kaši všude jinde, jen ne v žaludku, my jsme teprve začali jíst. Povídali jsme si o vylomeninách, které Marcos vyváděl, o maminciných starostech a že ji přišla navštívit kamarádka Rosália. Tátu jsme povzbuzovali, aby

nebyl smutný – určitě na něj nějaké velké ryby v oceánu čekají a vždyť já taky něco vydělám. I zítra jdu makat. Moc se netěším, ale rodině je třeba pomoci.

Otec byl stále zachmuřený, tak jsem mu vyprávěl o dnešním zápase, který jsme hráli s kluky na pláži. Vyhráli jsme 13 : 7 a já jsem dal dva góly. Mívám i lepší dny, ale tatku vždy potěší, když skóruju. Náš zápas o Mistra celého vesmíru dopadl na výbornou. Víc než góly mě hrály na duši tři parádní přihrávky, které jsem adresoval Josému – a ten ukázkově zakončil. Konečně se tatkově začala zlepšovat nálada a pomalu zapomínal na neúspěšný den strávený na staré rybářské stoličce s ještě starší udicí v rukou. Fotbal ho vždycky rozveselí. Ponožené do fotbalu nás mamka nechala samotné, šla uložit Marcose do postele a umýt nádobí. My dva jsme zůstali sedět za léty oprýskaným jídelním stolem a u zažloutlé lampy jsme si povídali o nejkrásnější míčové hře na světě. Tatínek mi velmi rád vypráví zážitky ze svého mládí, kdy hrával fotbal jako poloprofesionál v malém městečku, kde vyrůstal. Byl obráncem a prý moc dobrým. Jeho kariéru přerušilo až vážné zranění kolene. Od té doby může fotbal sledovat jen jako fanoušek. Dnes se rozhodl, že mi ukáže svůj poklad.

Zvedl se ze židle a zmizel v ložnici. Mohl jsem jen hádat, s čím se ke mně vrátí. Za minutku se vysmátý od ucha k uchu, připomínající rozjařené dítě objímající plyšového medvídka, ke mně znovu posadil a zhluboka se nadechl.

Na stole, kde ještě před chvílí byly talíře s bramborovou kaší a sklenice vody, teď leželo jakési staré album v odřených kožených deskách. Tohle je ono, zněla otcova slova a široký úsměv ho neopouštěl. Napadlo mě, že tam budou nějaké moje fotky v trapných pózách, za které bych se teď před třídou a holkou, kterou ještě nemám, styděl, a už jsem vymýšlel plán, jak je potají spálím nebo nechám záhadně zmizet z povrchu zemského. Ale tatka mě vyvedl z omylu. V tom koženém albu uchovával od svého mládí všechno, co se týkalo fotbalu. V duchu jsem si oddechl. Album obsahovalo množství černobílých výstřižků z novin, které už za ty roky stihly vyblednout, ale s přibývajícími stranami se objevovaly i barevné obrázky. Našly se tu taky tatkovy fotky z doby, kdy hrával fotbal, stejně jako rukou psané výsledky zápasů jeho týmu a všech mistrovství a lig, které měl tehdy možnost sledovat, ať už v telce, nebo prostřednictvím novin.

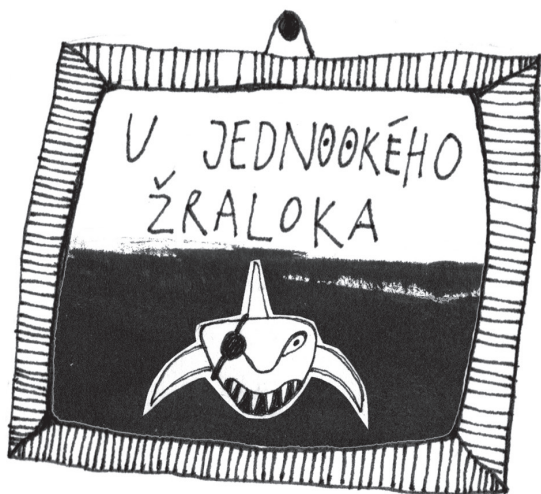
Bylo to opravdu zajímavé a ke každé památce mi povprávěl nějakou příhodu. Kdybychom si toto vzácné album chtěli prohlédnout podrobně celé, strávili bychom tím asi stejně dlouhou dobu, jakou tatínkovi zabralo jeho zaplnění. Proto mi ho dnes ukázal jen tak zběžně. Fascinovalo mě. Hlavně tátovy fotky a obrázky z novin. Nejkrásnější byly ty, kde týmy zvedaly trofeje. Byly to obrázky z dob dávno minulých. Z časů, kdy fotbalisti měli na hrudi, v podpaží a na stehnech víc porostu než na hlavách. Z časů, kdy se začaly rodit velké fotbalové legendy. Kdoví, možná i já udělám ze svého zápisníku něco podobného

a po letech budu ukazovat svému synovi sbírku výstřížků a zápisky z plážových zápasů v naší chudé vesničce.

16. ČERVENCE NA BRIGÁDĚ

Dnes ráno jsem se probouzel s vědomím, že tenhle den si fotbal ne zahraju. V deset dopoledne nastupuju na brigádu k Jednookému žralokovi a skončím až večer. Hrozně nerad tam chodím a jediné, co mě v tom podniku drží, je těch pár mincí, co mi lakomý Frédo dá na konci dne. Za ně potom mamka může nakoupit aspoň základní potraviny. Než jsem do sebe hodil rohlík s máslem a oblékl si staré tričko, kratasy, na hlavu dal červenou čelenku a obul si okopané plátěny, tatka už zmizel rybařit. Malý Marcos se díval na pohádku a mamka mi popřála krásný den. Kéž by měla pravdu, ale v podniku, kde šéfuje Frédo, jsem ještě krásný den fakt nezažil. Naštěstí večer mají dávat zápas finále Superpoháru, a protože je u Jednookého žraloka plátno, tak se bude sledovat ve velkém. Sejdou se tu chlapi skoro z celé vesničky. Nebýt takovéhle mimořádky, tak je u Jednookého žraloka prázdná. Frédo má víc myši ve sklepě, než k němu za týden přijde zákazníků.

Před vstupem do ošuntělého podniku jsem se zadíval na houpací síť zavěšenou na verandě, která se však nehoupala, protože bylo neuvěřitelné teplo a vánek si užíval na úplně opačném konci světa. Smutně jsem si pomyslel,

jak by bylo fajn lehnout si do ní, přikrýt si obličej nějakým kloboukem a odpočívat. Se svěšenými rameny jsem otevřel dveře s nápisem: Otevřeno! A pod tím: Podáváme nejlepší jídla a nápoje! Uvnitř bylo prázdné jako v sobotu ráno ve škole, jenom Frédo se opíral o pult a kostkovanou utěrkou si z čela utíral pot. Na můj pozdrav se ozvalo jen jakési zavřčení, a tak jsem si nebyl jistý, jestli mi vůbec odpověděl, nebo se jen ozval starý skomírající mrazicí box. Dnes bylo opravdu nesmírné horko. Báł jsem se, že ani na finále večer nikdo nepřijde. Všechno tomu nasvědčovalo. Během dne jsem utíral stoly a nejméně třikrát jsem zametal podlahu, i když sem nikdo nezavítal. Tak si to vyžadoval zpocený Frédo, protože – jak mi říkal – nebudu tu jen tak vyseďávat, když mě platí.